

Balada.

Iskreča solza južnih trt in sladke grudi vitkih dev,
krasnih kot Eden, božji vrt, kot tisočerih sreč odsev!

Poj, svetlo srebro polnih čaš, zdravstvuj, mogotcev svetli roj,
— zakaj le ti, kralj jasni naš, si mračnožalosten nocoj?

Kot val zaplal je pirni šum, nesmrtnik le mračan sedi
in groze poln mu je obraz in roka mu in glas drhti:

„Nalij mi kupo, o točaj! Poslušaj . . . slušaj šum rohneč,
kot bi vojské krvavih senc nazaj prihajale preteč!

Vse kri, vse sama rdeča kri! Ves pestri čilim je krvav —
in glej, iz sten rastoč reži se tisoč krvavečih glav! . . .“

Zveni pokal in klic glasán: „Na zdravje tvoje, silni kralj,
da dolgo še bi kraljeval in slavno z nami piroval!“

Falernca dvigne on do ust: „Strahov se ne bojim, haha! —
— in pustih sanj! . . . Ti kača! Ah, ta tvoja prsa žametna! . . .“

Kaj so mi robske duše mar? Kaj so mi milijoni mar?
Gospoda vitezi, le vam to čašo pije vaš vladar!“

A glej, moč vina je zaman, razkošni čar polti zaman,
strahovi blede so prišli in šli ne bodo noč in dan.

„Ob glasu pesmi naj vzkipi, z radostjo novo vstane pir,
saj spev in strun ubrani glas je hipov sladkih sladki vir!“

Še kralj izustil ni besed in že pred njim je pevec vstal,
suh, razcapan, oči strašnih je vzrastel, vzniknil je iz tal.

Po žilah se razliva kri, ko črez tuleče strune lok
švigaje skače in iz ust se trga pesem pod obok:

„Proslavljam te, ti oče naš, ti skrbni oče naš in kralj,
ki v krvi naši slavni meč ljubeč si tolikrat opral!

In danes, glej, hvaležni vsi, vsi zdaj prihajamo pred té
in danes ni nam sveta več oblast očetovske peté.

Pravica? O, kot tvoja je, toliko takšnih je pravic,
kot je na zemlji duš, pesti, kot mečev je in plamenic!

Ne trepetaj! Mar vredno je, o kralj, da bi se tega bal,
če zdaj ves svet bo svet prestol in rob bo v bagru svojem kralj?

Ne boj za jasno se glavo! Glej, bil si kronan, bil vladar, —
povej, o kralj, če smrti res zato zaslužil nisi mar?“

Srd v srcu kralja zakipi, kaljeno kopje zavihti, —
razžaljena je veličast, naj pade pevec, teče kri!

„Haha!“ Ob marmor trešči ost. „Kje je?“ „Kdo? Kaj, o kralj, veliš?
Nikogar ni: Ti sam s seboj besede čudne govoriš!“

Osupel zre v praznoto kralj in groza je na pir prišla
in hodi tiho naokrog in na ušesa šepeta.

Bledijo lica krasotic, obrazi vitezov blede,
a cesta, čuj, grmí, buči, kot v besni burji vre morje.

„Hej, kapitan! Naj sulic gozd in bičev švist in tresk podkov
pomete cesto, ukroti uporne trume sužnjih psov!“

„Nikdar trinog! Minil je čas! Dovolj prelite je krvi!
Krvnik tvoj truden je postal! Zdravstvuj, nesmrtnik, in — umri!“

Zaboden pade kralj. Umre. In svetli vitezi beže . . .
Gorjé! Zaman, ko poln je dvor vladarja novega vojské.

Ljut skozi vrata stopa ta, bodočih vekov bog in kralj,
in koder stopa, koder gre, noben gospod ni živ ostal.

Nad sleme vstaja žar ližoč, iz rakve zdaj beži praded,
ko marzeljeza iz dvoran prestolnih vre v svobodni svet.

Pozdravljen, kralj! Še lepši si brez krone, žezla, dragotin,
četudi pleč ne diči plašč in čela prostega rubin.

Zdaj zmaji vsi beže odtod in levi vsi in orli vsi,
trinog je padel, kralj je vstal in kralj pravico govori!

Vladimir.

